

ASIA Käräjäoikeuden pääkäsittelykutsun vuosiluvun oikeellisuus

KANTELU

Kantelija on kertonut oikeuskanslerinvirastolle 26.11.2018 osoittamassaan kantelussa, että käräjäoikeus oli käsitellyt lapsen elatusavun vahvistamista koskevan asian 26.9.2018, vaikka kutsun mukaan käsittelyn olisi pitänyt tapahtua vasta vuotta myöhemmin eli 26.9.2019. Kantelija katsoo oikeutensa osallistua oikeudenkäyntiin tulleen loukatuksi.

SELVITYS

Käräjäoikeuden käräjätuomari on antanut asiassa selvityksensä 7.3.2019. Käräjäoikeus ei ole antanut siltä pyytämäni lausuntoa.

Jäljennös selvityksestä lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Tapahtumat

Asian taustatiedot ilmenevät kantelun liitteistä ja käräjätuomarin antamasta selvityksestä. Kysymyksessä oli ollut asia, jossa oli vaadittu kantelijan velvoittamista suorittamaan elatusapua lapselle. Asiassa aikaisemmin annettu ratkaisu oli ollut puutteellinen siten, että ratkaisusta oli jäänyt pois maininta siitä, mistä lukien elatusapua tulee maksaa. Kanteessa elatusapua oli aikanaan vaadittu 1.6.2017 lukien.

Elatusavun avoimeksi jäänyt alkamisajankohta oli vahvistettu kantelun kohteena olevassa 26.9.2018 annetussa tuomiossa. Käräjätuomarin selvityksen mukaan kantelijan puuttuvasta elatuskyvystä oli esitetty selvitys jo aiemman asian käsittelyn yhteydessä.

Käräjäoikeuden 26.9.2018 annetun tuomion perustelujen mukaan lapsella on oikeus riittävään elatukseen. Lapsi oli edellä kerrotun käräjäoikeuden 1.12.2017 antaman ratkaisun puutteellisuuden vuoksi jäänyt vaille elatustukea 1.6.-30.11.2017. Perustelujen mukaan virheellinen tilanne oli oikaistu 26.9.2018 annetulla tuomiolla.

Käräjätuomarin selvityksen mukaan kantelussa tarkoitettussa asiassa oli suoritettu kirjallista valmistelua, jonka perusteella oli tehty yhteenveto. Käräjätuomarin mukaan istuntopäiväksi oli sovittu 26.9.2018. Yhteenveto ja virheellisen vuosiluvun sisältänyt kutsu istuntoon oli lähetetty kantelijalle 14.8.2018. Käräjätuomarin mukaan kantelija ei ollut mitenkään reagoinut kutsun päivämäärään. Käräjätuomari ei myöskään itse ollut huomannut virhettä. Hänen mukaansa kutsun vuosiluvussa ollut virhe oli aiheutunut käräjäsihteerin näppäilyvirheestä. Asia oli ratkaistu istunnossa kantajan vaatimuksesta tuomiolla. Oikeudenkäynnissä oli käräjätuomarin selvityksen mukaan ainoastaan todettu jo tiedossa ollut tilanne, eli kantelijan elatuskyvyn puute ja katsottu elatustuen saamisen olevan lapsen edun mukainen ratkaisu. Kantelijan elatuskyky on tuomion perustelujen mukaan ollut puutteellinen ja elatusavun määräksi on vahvistettu 0 euroa 1.6.2017 lukien.

Käräjätuomarin mukaan tuomio oli sen antopäivänä lähetetty kantelijalle hänen prosessiosoitteeksi ilmoittamaansa sähköpostiosoitteeseen muutoksenhakuohjauksin. Kantelijan oltua puhelimitse yhteydessä käräjäoikeuteen häntä oli käräjätuomarin mukaan ohjeistettu yksityiskohtaisesti muutoksenhaussa ja kerrottu kantelumahdollisuudesta. Kantelija oli tällöin ilmoittanut käräjäoikeudelle jättävänsä asian 26.9.2018 julistetun ratkaisun varaan. Hän ei käräjätuomarin mukaan ollut ilmoittanut tyytymättömyyttään tuomioon.

Arviointi

Oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin kuuluu, että asian osalliselle tarjotaan mahdollisuus esittää oma näkemyksensä asiassa. Oikeus tulla kuulluksi on keskeinen perustuslain 21 §:ssä perusoikeutena turvattu prosessuaalinen perusoikeus.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Käräjäoikeuden kantelijalle toimittamassa kutsussa on ollut virheellinen vuosiluku. Käräjätuomarin selvityksestä on pääteltävissä, että oikean käsittelyvuoden on täytynyt tulla kantelijan tietoon istuntopäivästä sovittaessa. Ottaen huomioon prosessin kohteena olleen asian luonne ja virheen laatu on todennäköistä, että kantelija olisi varmistanut käräjäoikeudesta oikean käsittelyvuoden, jos hän olisi ollut siitä epävarma ja halunnut osallistua käräjäoikeuden istuntoon.

Kantelijan jäätyä pois istunnosta olisi käräjätuomarin ennen ratkaisun tekemistä tullut varmistua, että käsittelystä pois jäänyt asianosainen on kutsuttu asian käsittelyyn asianmukaisesti. Käräjätuomari on myöntänyt, että tässä on tapahtunut virhe. Kyse on asiassa tapahtuneista inhimillisistä erehdyksistä.

Käytettävissä olevan aineiston perusteella kysymyksessä olevassa oikeudenkäynnissä ei ole tullut esille sellaista uutta, jota ei olisi käsitelty jo edellisessä oikeudenkäynnissä ja nyt tarkasteltavana oleva oikeudenkäynti on käyty tarkoituksena korjata edellisessä oikeudenkäynnissä tuomioon jäänyt puute, joka oli johtanut lapsen jäämiseen vaille laillista elatusta. Kantelija oli vastannut kanteeseen kirjallisesti ja toisaalta hän ei tuomion saatuaan ollut katsonut aiheelliseksi valittaa siitä.

Käräjätuomarin menettelyn ei voida katsoa aiheuttaneen kantelijalle merkittävää haittaa tai vahinkoa. Virhettä ja käräjätuomarin tuottamusta on pidettävä luonteeltaan vähäisinä.

Kantelija on vaatinut, että oikeuskansleri tutkii, onko käräjätuomari syyllistynyt asiassa virkarikokseen. Asiassa ei ole ilmennyt syytä epäillä käräjätuomarin syyllistyneen rikokseen, sillä hänen menettelyään on pidettävä tuottamuksellisen virkavelvollisuuden rikkomisen rikoslain 40 luvun 10 §:ssä säädettyssä tunnusmerkistössä tarkoitettu tavoin vähäisenä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän käräjätuomarin huomiota huolellisuuteen asianosaisille kutsuja lähetettäessä.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Outi Lehvä

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi